

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17
תלה"מ 69435-05-18

לפני כבוד השופטת ליאת דהן חיון

תובעת פלונית
באמצעות ב"כ עו"ד עמוס צדיקה

נגד

נתבע אלמוני
באמצעות ב"כ עו"ד דוד רוזן

פסק דין

לפניי תביעת האישה לאכיפת הסכם שקיבל תוקף של פס"ד, ותביעת האיש לביטולו.

רקע בקצרה:

1. התובעת (להלן: "האישה או התובעת") והנתבע (להלן: "האיש או הנתבע") נישאו זל"ז כדמו"י ביום XXX, ומנישואיהם נולדו שני ילדים, כיום בגירים: א', יליד XXX ו- ב', ילידת XXX. מכתבי הטענות עולה שהצדדים טרם התגרשו עד ליום זה.

2. בעוד הצדדים נשואים, עת פרש הנתבע לגמלאות ממשטרת ישראל בחודש XX, ביקש להשקיע את הכספים שקיבל בעסק שתכנן להקים בחו"ל ועל כן, ביום XXX חתמו על הסכם יחסי ממון שקיבל תוף של פס"ד ביום XXX.

3. לאחר חתימת ההסכם המשיכו בני הזוג להתגורר יחדיו עד שביקשה האישה להתגרש, פתחה בהליך י"ס במסגרת תיק 17-10-41442 שלא צלח והתיק נסגר ביום XXX. תביעת האישה לאכיפת הסכם הגירושין ובכלל זה סילוק ידו של הנתבע מדירת המגורים הוגשה ביום XXX ומתבררת במסגרת תיק תלה"מ 8506-12-17; תביעת האיש לביטול ההסכם הוגשה ביום XXX ומתבררת במסגרת תיק תלה"מ 69435-05-18.

להלן עיקר הוראות ההסכם אליו הגיעו הצדדים ואשר קיבל תוקף של פס"ד;

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

א. זכויות הבעל בדירת המגורים המשותפת של הצדדים יועברו ע"ש האישה ובאחריותה לסלק את המשכנתא שרבצה על הנכס ויתרתה נכון ליום החתימה כ- 20,000 ₪. כמו כן באחריות האישה לשאת בתשלומים החודשיים הקשורים בהלוואת המשכנתא (עד לסילוקה).

ב. החשבון המשותף יוותר בבעלות משותפת; עד לחודש 06/26 לחשבון זה תופקד הגמלה החודשית לה זכאי האיש לאחר פרישתו ממשטרת ישראל לרבות כל תוספת (עדכון שכר, משכורת 13, הבראה וכו'), וגמלה זו תשמש את האישה לצרכיה, צרכי הבית ובמידת הצורך צרכי הילדים. ככל ומי מהצדדים יבקש להיפרד, החל מחודש 6/2026 יועברו לידי האישה 45% מגמלת האיש ברוטו, לרבות מתוספות שיתווספו אליה. מתלושי השכר ינוכו ניכויים שגרתיים וככל והאיש יבקש להמשיך בחברות באיפ"א, ישלם את דמי החברות באופן עצמאי ולא דרך תלוש השכר, וכך ביחס לחברות בארגונים שונים (כגון קרנות השוטרים, איגוד גמלאי שוטרים וכו'). האישה תהא רשאית לנהל חשבון נוסף על שמה ולהעביר אליו את גמלת האיש המופקדת לחשבון המשותף. תוכנית חסכון בחשבון (על סך 8,566 ₪) ויתרת זכות בעו"ש (על סך 143,550 ₪) יועברו לידי האיש, חיובי האשראי יהיו באחריות האיש ויבוטלו כרטיסי האשראי; כן תבוטל הוראת הקבע לתוכנית החיסכון של האיש. יתרת הלוואה בחשבון (בסך של 71,387 ₪) תסולק בחלקים שווים וככל ויתקבלו כספים מתביעות שהגיש האיש ו/או ממשטרת ישראל, אלה יהיו לרשותו.

ג. לצדדים חשבונות בנק נפרדים, לאיש בבנק AAA ולאשה בבנק BBB. חשבונות אלה יוותרו בבעלותם, לרבות הלוואות בחשבון (בבנק AAA) וכספי ירושה שהתקבלו (בבנק BBB).

ד. קופת הגמל שהתנהלה "בCCC" ע"ש האיש ויתרתה נכון לחתימת ההסכם בסך של כ- 46,366 ₪, תיוותר בבעלותו הבלעדית.

ה. האישה תהא מוטבת יחידה בקרן הפנסיה, בהוראה בלתי חוזרת.

ו. הילדים יירשמו בהוראה בלתי חוזרת, בחלקים שווים ביניהם, כמוטבים יחידים בכל קופות הגמל/קרנות השתלמות/ביטוחי חיים המתנהלות על שם האיש.

ז. במידה ומי מהצדדים יבקש להתגרש, הצד השני ישתף עמו פעולה ולא יהיו דרישות ו/או תביעות ו/או טענות נוספות. נוכח העברת מלוא הגמלה החודשית לאישה, מזונות הילדה (אשר הייתה קטינה אותה עת) יחולו במלואם על האישה, לרבות כלל הוצאות הקטינה עד

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17
תלה"מ 69435-05-18

לסיום תקופת השירות הצבאי. כל צד יפרע את החובות שיצטברו לחובתו, וככל ויחול על הצד השני, ישפה אותו הראשון.

להלן תמצית טענות הצדדים:

טענות האישה:

4. לטענת האישה, ההסכם נכרת לבקשת האיש ונוכח רצונו להקים עסק בחו"ל, ודה –פקטו המדובר בהסכם גירושין על אף שהוכתר כהסכם יחסי ממון, כרצון האיש. חיזוק לכך ניתן לקבל מהסכמת הצדדים ולפיה הגמלה החודשית המתקבלת ממשרת ישראל תועבר לידה באופן בלעדי, ובתוך כך יחולו עליה מלוא הוצאות הבת הקטינה עד לסיום שירותה הצבאי, תוך שהאיש לא יחוייב במזונותיה. משכך, עת הבינה שעניין העסק אינו יוצא לפועל, פעלה לממש את רצונה להתגרש ולקיים את הוראות ההסכם, ואף הגישה תביעתה בחלוף 8 חודשים מהיום שבו אושר ע"י בית המשפט.

5. לדבריה, ההסכם נערך ביום XXX ואושר בביהמ"ש ביום XXX, וזאת לאור בקשות האיש לערוך בו שינויים, להם הסכימה. בטרם החתימה על ההסכם לאיש היה זמן רב להתייעץ עם עו"ד אודות הוראותיו, וסבורה שעשה כן לאור התייחסותו ורצונו לשנות ולתקן מסעיפי ההסכם. כך לדוגמא, סעיף 10 נקבע בהסכם לבקשתו של האיש, ובסעיף 15 הוסכם במקור שהגמלה תשולם לידיה עד לחודש 5/2027 ולבקשת האיש התאריך שונה לשנת 2026. בנוסף, לרשות האיש עמד פרק זמן נוסף להתייעץ אודות ההסכם וזאת למן המועד שנחתם ועד ליום שאושר בבית המשפט ואשר לבקשתו מועד זה נקבע לפני חג הפסח שעה שרצה לטוס לחו"ל לצורך הקמת העסק מיד לאחר החג.

6. מטעימה האישה וטוענת שהוראות ההסכם צפו פני עתיד ובכלל זה את רצון מי מהצדדים להתגרש תוך שצוין ברחל בתך הקטנה שככל ומי מהם יבקש להתגרש, הצד השני ישתף פעולה.

7. האישה מכחישה את טענות האיש ולפיהן חתם על ההסכם שלא מרצונו וטוענת עו"ד ג' הסבירה לו את סעיפי ההסכם, וזאת בין היתר לאחר שאחיה של עוה"ד, (שהינו עו"ד המתמחה בתחום המקרקעין), הבהיר לו את סוגיית דירת המגורים והעברת הזכויות.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

8. לגרסתה, קיימה את הוראות ההסכם ובכלל זה עשתה שימוש בחשבון המשותף לצרכי הבית ועבור הוצאותיה של הבת המשותפת ואף ערכה רישומים על הוצאות אלה, נמנעה מלהעביר כספים שאינם שייכים לה לחשבונות אחרים, פעלה להחזיר את חלקה בהלוואה כמוסכם וזכויות האיש בדירת המגורים עברו על שמה. מאידך, האיש לא סילק ידו מהדירה חרף פניותיה, ונאות לעשות כן רק במועד מאוחר להגשת התביעה.

9. לגרסתה, זכאותו של האיש לקבלת הגמלה החודשית ממשטרת ישראל אינה תלויה במקום מגוריו, ותביעתו לביטול ההסכם נגועה בחוסר תום לב ובשיהוי רב ולאחר קיום מלוא הוראותיו. זאת ועוד, בחודש XX, לאחר מתן תוקף של פס"ד להסכם, האיש התייעץ עם עו"ד ד' ביחס להסכם ואף לאחר מכן לא פעל לביטולו תוך שתביעתו הוגשה רק כמה חודשים לאחר הגשת תביעתה ולאחר שמשפחתו פעלה להסית אותו כנגדה והכל נוכח סירובה לשלום בית.

10. מבלי לפגוע באמור טוענת האישה שהאיש משך סכומי כסף מהחשבון המשותף, המסתכמים באלפי שקלים, באמצעות כרטיס האשראי אותו היה צריך לבטל על פי ההסכם, מתוך ניסיון לרוקן את החשבון וכן ביצע העברות לחשבונות בבנק אחר בחודשים XX-XX ועל כן נאלצה להקפיא את השימוש בו. בנוסף, יש להגיע להסכמות לגבי רכוש משותף אודותיו ההסכם לא חל ובכלל זה הרכב המשפחתי שאת זכויותיה בו מוכנה להעביר לאיש תמורת מחצית משוויו. עוד לגרסתה האיש חב לה סך של 378.60 ₪ עבור חשבונית חודש XX לחברת "יס", שלטענתו שולמה על-ידו אך בפועל בחודש XX התקבלה הודעה על אי תשלום, ועל כן פעלה לסלק חוב זה.

טענות האיש:

11. לגרסת האיש עסקינן בהסכם על תנאי, ותוקפו רק באם היה מקים עסק בחו"ל ועובר להתגורר שם, שכן לא יעלה על הדעת שלא יקים עסק והוראות ההסכם יקוימו שכן בכך יוותר חסר כל. לטענתו, התנאי המתלה לא צויין בהסכם תוך שהוראותיו שונו ברגע האחרון ונכתב בו "בעקבות רצון הבעל לפתוח עסק" על מנת שביהמ"ש יאשר את ההסכם ללא כשלים בדרך. על כן, בפרוטוקול הדיון, עת אושר ההסכם, הוסיפו הצדדים כי "אומנם כבר במבוא להסכם צוין כי העסק העתידי שאותו מתכוון הבעל להקים לא יהיה משותף ואין לאישה כל חלק בו, לא בזכויותיו ולא בחובותיו, לא בהווה ולא בעתיד לעת פקיעת הנישואין, ברם הואיל והדבר לא נזכר במפורש בהמשך ההסכם, הצדדים מבקשים להוסיף בפרוטוקול למען הסר ספק, כי ככל שהבעל יקים עסק לאישה לא יהיו בעסק זה כל זכויות והיא לא תהיה אחראית לחובות העסק."

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17
תלה"מ 69435-05-18

1
2 12. לגרסתו, הסכים לחתום על ההסכם מאחר והיה זכאי לפנסיה תקציבית ממשטרת ישראל, וככזו,
3 להבדיל מפנסיה צוברת – ישנם תנאים לקבלתה בעת עזיבת הארץ לחו"ל ומשכך, על מנת
4 שזכאותו זו לא תיפגע נקבעו הוראות בהסכם.

5
6 13. לדבריו, לא היה מיוצג בעריכת ההסכם כמו גם בהליך המו"מ לכריתתו ולא התייעץ עם עו"ד
7 נוסף, שעה שסבר כי האישה תמשיך לקבל את זכויותיו הפנסיוניות לשם רווחת ילדיהם
8 המשותפים, וטובתם היא זו שעמדה לנגד עיניו באם יעזוב את הארץ. כעת, עם הגשת תביעת
9 האישה לביצוע ההסכם נותר חסר כל, ללא דירה ופנסיה תקציבית לה זכאי.

10
11 14. הנתבע מטעים שביקש לדחות את מועד הדיון שנקבע לאישור ההסכם אך האישה הציעה לו בעל
12 פה שההסכם יאושר והם יפעלו לפיו רק לאחר שישתיימו ההליכים המשפטיים אותם ניהל כנגד
13 משרד הביטחון ואשר חייבו אותו להישאר בארץ. על כן, נוכח התנהלות האישה, חתם על ההסכם
14 תחת עושה ומתוך חוסר ניסיון, מבלי להתייעץ אודות השלכותיו, ומטעם זה יש להורות על
15 ביטולו, כמו גם לקבוע שהמדובר בהסכם מקפח.

16
17 15. מבלי לפגוע באמור סבור שהאישה פעלה בניגוד להוראות ההסכם עת נטלה מהחשבון המשותף
18 סך של 50,000 ₪, סכום שהיה אמור לעבור לידיו, ובשל כך הועבר לידיו סך כולל של 80,000 ₪
19 במקום כ – 192,000 כקבוע בהסכם.

20
21 16. מכל האמור, עותר לקבוע שההסכם בטל, ובהתאמה יש לחייב את האישה בדמי שימוש בעבור
22 התקופה בה עושה שימוש בלעדי בנכס המשותף של הצדדים.

דיון והכרעה:

23
24
25 לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ושקלת את כלל השיקולים הצריכים, מצאתי לקבל את תביעת
26 האישה ולדחות את תביעת האיש, ואנמק ;

27
28 17. פס"ד המאשר הסכם פשרה אליו הגיעו צדדים במחלוקת מורכב משניים : החלק ההסכמי, הכולל
29 את ההסכם לגופו והוראותיו, וההיבט השיפוטי המכיל את החלטת ביהמ"ש אשר נתן להסכם
30 תוקף של פס"ד (ראה : רע"א 3960/05 נשר נ' שיבלי {פמ"מ – 26/12/2005}).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

18. להסכמי ממון מעמד מיוחד, בין היתר לנוכח הוראות ספציפיות בתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020 (להלן: **"תקנות סד"א לענייני משפחה"**) לאישורו שעיקרן כדלקמן;

א. אישור הסכם הממון יבוצע בנוכחות הצדדים בפני ביהמ"ש (למעט חריגים) ובמסגרת הדיון בית המשפט יברר ויוודא עם הצדדים כי ערכו וחתמו על ההסכם בהסכמה חופשית. (ראה: סעיף 2(ב) לחוק יחסי ממון {תשל"ג – 1973}; תקנה 43(א) לתקנות סד"א לענייני משפחה)

ב. על בית המשפט במעמד האישור להשתכנע שבני הזוג הבינו את משמעות ההסכם עליו חתמו, מבינים את הוראותיו ותוצאות (ראה: סעיף 2(ב) לחוק יחסי ממון; תקנה 43(א) לתקנות סד"א לענייני משפחה).

ג. על ביהמ"ש להיווכח שעל הצדדים להסכם הממון לא נכפו תנאים, עליהם לא הסכים מי מהם, וכי אכן עמדו על משמעותו של ההסכם ותוצאותיו, טרם חתמו עליו. (ראה: בג"צ 7947/06 קהלני נ' בית הדין הרבני הגדול {פמ"מ – 24/12/2006}).

19. ביחס לנטל הראייה המוטל על תובע לביטול הסכם גירושין שקיבל תוקף של פס"ד נקבע בעמ"ש (ת"א) 11337-06-10 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 29.4.2012), כדלקמן:

"... הלכה היא שהמבקש לבטל הסכם גירושין שאושר ושניתן לו תוקף של פסק דין בשל פגם ברצון, נידרש לעמוד בנטל ראיה גבוה, זאת בשל אופיו הסופי וההסכמי של הסכם הגירושין בין הצדדים שקיבל תוקף של פסק דין, הצורך בהגנה על הציפיות הסבירות של בני הזוג, והקושי להשיב את המצב לקדמותו (ראו א' גריידי הסכם ממון וגירושין, אישור וביטול (תשס"ט-2009) עמודים 139-142 וההפניות שם) (להלן: גריידי, הסכם ממון).

...

וככלל, הפסיקה רואה בהסכם גירושין אשר כורך סוגיות ממוניות במקרה דנן, כהסכם שאינו ניתן להפרדה לחלקים, שכן הסכם זה כולל התחייבויות שלובות זו בזו (ע"א 105/83 מנשה נ' מנשה, פ"ד לח(4) 635, 639-640).

...

אולם, הגם שבית המשפט אישר את הסכם הממון בין הצדדים ואף נתן לו תוקף של פס"ד, אין ההסכם חסין באופן מוחלט מפני ביטולו, ואין בכך כדי למנוע מאחד המתקשרים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

בהסכם לטעון לפגם בכריתתו בהתאם לעילות המנויות בחוק החוזים, אם נפל פגם מהותי בעת כריתתו [וראו בע"מ (ת"א) 1277/07 פלונית נ' פלוני (לא פורסם, 18.8.2009) עמוד 20]

20. הרציונל הנלמד מפסק-הדין הוא כי בהעדר טעם מיוחד, לא תתקבלנה טענות כנגד פסק-הדין המאשר ונותן תוקף של פסק-דין בשל פגם בכריתתו, ועל הטוען לבטלות ההסכם, לעמוד בנטל ראיה גבוה במיוחד. לעקרון זה משמעות רבה מקום בו עסקינן בהסכם בין בני זוג וזאת לאור סעיף 2(א) ו-1(ב) לחוק יחסי ממון בין בני זוג (תשל"ג – 1973).

21. אשר על כן ולאור הפסיקה הענפה בעניין זה, נקבע שיש להצביע על טעמים כבדי משקל לשם הצדקת ביטול פס"ד לגירושין שניתן בהסכמה, ובין היתר לאור צפיות הצד שכנגד לסיום ההליכים וקיום ההסכם. בעניין זה נקבע בע"א 2495/95 בן לולו נ' אליאס, נא (1) 577 {פמ"מ – 21/5/1997}:

"... יש ליחס משקל ניכר לערך בדבר סופיותן של פשרות ... יש להביא בחשבון את מרכזיותו של ערך זה מבחינת הצדדים לפשרה. ההגנה על ערך זה חיונית, כדי להגשים את הציפיות הסבירות של הצדדים להסכמי פשרה. תכונה מרכזית של הסכמי פשרה ... היא הסופיות שלהם. בשל כך נקבע בהסכמי פשרה ... כי יש בהם הסדר סופי ומוחלט של הסכסוך בין הצדדים ... יש בכך כדי להצביע על הצורך בקיומם של טעמים כבדי משקל אשר יצדיקו את המסקנה כי דין ההסכם להתבטל".

22. זאת ועוד, באשר להסכמי גירושין נקבע לא אחת שאלה כוללים מארג של הסכמות, בהתאם לויתורים שעשה כל אחד מהצדדים. על כן, ובמיוחד לאחר הוצאתו לפועל, ולכל הפחות חלקו, לא ניתן לבטלו בנקל, תוך הדגשת העיקרון לפיו לא ניתן להפריד בין חלקי הסכם הממון והגירושין. (ראה: ע"א 105/83 מנשה נ' מנשה, לח(4) 635 {פמ"מ – 31/1/1985}).

23. לעניין ביטול הסכם ממון עקב עושה, נקבע כי דינו של הסכם ממון כדין חוזה רגיל כאמור בחוק החוזים; הנטל להוכחת הקשר הסיבתי מוטל על התובע ועליו להוכיח שאכן במעמד אישור ההסכם, נתן את הסכמתו, אך ורק כתוצאה מניצול חולשה כלשהי שנעלמה מעיניו של בית המשפט (ראה: ע"א 1581/92 ולנטיין נ' ולנטיין, מט(3) 441 {פמ"מ – 13/4/1995}). לעקרון זה משמעות רבה מקום בו עסקינן בהסכם בין בני זוג וזאת לאור סעיף 2(א) ו-1(ב) לחוק יחסי ממון בין בני זוג (תשל"ג – 1973).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

24. מעיון בהוראות ההסכם אל מול טענות הצדדים דומה שאין חולק כי רובן ככולן קויימו זה מכבר וטענות האיש בתביעתו לביטול ההסכם אינן קשורות להליך אישור ההסכם אלא בהתאם לחוק החוזים (חלק כללי), ונשענות על שני אדנים; האחד, כי המדובר בהסכם מותנה שהתנאי לביצועו לא התממש; השני, שההסכם בטל מעיקרו בשל עושה וקיפוח.

אדון בטענות האיש על פי סדרן:

חוזה על תנאי – האמנם?

25. עיון בהסכם שנכרת בין הצדדים ואושר בדיון שנערך לפני כבוד השופט נאמן מלמד שהצדדים הגיעו להסכמות כוללות המסדירות את ההפרדה הרכושית ביניהם בתקופה בה היו נשואים, וכן במקרה בו יחליטו להיפרד. במבוא להסכם הסכימו הצדדים כדלקמן:

”והואיל והבעל פרש לגמלאות בחודש XX ממשטרת ישראל;

והואיל והבעל רוצה להשקיע חלק מכספי הפרישה שלו בהקמת עסק, ואין בדעת האישה להיות חלק מעסק זה, או מהזכויות ו/או החובות שייצברו לעסק;
והואיל וברצונם של בני הזוג להסדיר בהסכם זה באופן ממצה את כלל הנושאים הקשורים ביחסי הממון שביניהם ואת אופן התנהלותם הכספית הרכושית והשוטפת;”

26. במסגרת הדיון, ביקשו הצדדים להוסיף ולחדד את הסכמותיהם ולפיכך הצהירה ב”כ לפרוטוקול כדלקמן:

”אומנם כבר במבוא להסכם צוין כי העסק העתידי שאותו מתכוון הבעל להקים לא יהיה משותף ואין לאישה כל חלק בו, לא בזכויותיו ולא בחובותיו, לא בהווה ולא בעתיד לעת פקיעת הנישואין, ברם הואיל והדבר לא נזכר במפורש בהמשך ההסכם, הצדדים מבקשים להוסיף בפרוטוקול למען הסר ספק, כי ככל שהבעל יקים עסק לאישה לא יהיו בעסק זה כל זכויות והיא לא תהיה אחראית לחובות העסק.”

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

27. לגרסת האיש המדובר בחוזה על תנאי, ושעה שהתנאי המתלה לא התקיים, ההסכם בטל מעיקרו. חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: "חוק החוזים") הוא הצריך לבחינת טענת האיש, קובע בסעיפים 27 ו-29 כדלקמן:

"27 (א) חוזה יכול שיהיה תלוי בהתקיים תנאי (להלן - תנאי מתלה) ...

(ב) חוזה שהיה טעון הסכמת אדם שלישי או רשיון על פי חיקוק, חזקה שקבלת

ההסכמה או הרשיון הוא תנאי מתלה.

(ג) "...

"29. היה חוזה מותנה בתנאי והתנאי לא נתקיים תוך התקופה שנקבעה לכך, ובאין

תקופה כזאת - תוך זמן סביר מכריתת החוזה, הרי אם היה זה תנאי מתלה -

מתבטל החוזה..."

28. תנאי מתלה מותנה בדרך כלל בהתקיימות אירוע מסוים, ובאם לא התקיים התנאי, מתבטל החוזה ללא הטלת אחריות על מי מהצדדים. הבחינה באם התנאי ייחשב כמתלה תעשה על פי אומד דעת הצדדים כפי שמשקף מתנאי החוזה במכלול, ומן הנסיבות האופפות את כריתתו (ראה לעניין זה ע"א 6018/03 אוליאור נ' מסא א.א. ייזום וניהול נכסים בע"מ; גבריאלה שלו דיני חוזים - החלק הכללי: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי 475-476 (2005); ע"א 464/81 מפעלי ברוך שמיר חברה לבנין ולהשקעות בע"מ נ' הוד; ע"א 4075/06 גליקמן נ' איזביצקי).

29. לאחר שעיינתי בהוראות ההסכם ושמעתי את עדויות הצדדים מצאתי לדחות את טענת האיש ולפיה הוראות ההסכם או הסכמות הצדדים כוללות תנאי מתלה, וזאת משלושה טעמים עיקריים;

הראשון- לא מצאתי לקבל את עדותו בהיותה רצופת סתירות מהותיות וגרסאות עובדתיות סותרות כפי שיפורט, תוך שאף אחת מהן אינה מגובה בראשית ראיה.

השני- לאחר שהתרשמתי שמטרת ההסכם הייתה להסדיר את מערכת היחסים הרכושית בין הצדדים נוכח רצון האיש להקים עסק בו לאישה לא יהיו כל זכויות, וכן להסדיר את מערכת היחסים הרכושית במקרה של פרידה.

השלישי- בשל העובדה שהוראות ההסכם קויימו במלואן.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

גרסאות האיש במסגרת עדותו :

30. למשמע עדותו של האיש לא ניתן להתעלם מכך שאינה עקבית, וגרסתו העובדתית ביחס להיעדר קיומו של התנאי בהוראות החוזה, השתנתה מעת לעת בחקירתו, תוך שלא תאמה את גרסתו בכתב התביעה שם טען שמטרת ההסכם הייתה להבטיח שיקבל את הפנסיה התקציבית לה זכאי לאחר פרישתו ממשטרת ישראל ואשר יכול ולא תשולם לו באם יעזוב את הארץ (ראה סעיף 9-10 לכתב התביעה). ובמה דברים אמורים?

א. גרסתו הראשונית של האיש הייתה שיומיים לפני אישור ההסכם שוחח עם האישה וביקש ממנה שתפנה לעו"ד ג' בכדי שתדחה את הדיון. בתשובה האישה הציעה שההסכם יאושר והצדדים יסכמו ביניהם שיכנס לתוקף לאחר שישע לחו"ל, והוא הסתמך על דבריה. וכך הצהיר:

"היא אמרה לי "אנחנו יכולים ללכת לאשר את ההסכם אבל אנחנו נסכם בינינו שההסכם ייכנס לתוקף ברגע שתיסע לחו"ל", ברוב תמימותי הסכמתי לזה." (ראו: עמ' 8, ש' 11-12 לפרוטוקול).

ב. בהמשך עדותו, טען האיש שביקש מעו"ד ג' שתוסיף תנאי זה להסכם אולם ביום החתימה על ההסכם עו"ד ג' שינתה את נוסח ההסכם כך שכתבה "לעסק בישראל", ויידעה אותו בכך. וכפי שהצהיר:

"היה רשום אבל לא ביום של החתימה שהיא שינתה לעסק בישראל. ביום שבאתי לחתום אצל עו"ד ג' היא הסבירה לי שהאישה שינתה את זה, אחרי שדיברה עם עו"ד."

ש. **ידעת שזה הושמט מההסכם או לא ידעת?**
ת. **כן."**

ג. לאחר מכן אישר האיש שלא היה תנאי מתלה בחוזה כי אם הסכמה בין הצדדים, וכפי שהצהיר:

"לא היה תנאי אבל היתה בינינו הסכמה, יומיים לפני אישור ההסכם בבית המשפט, פנית אליה במטבח בבית וביקשתי ממנה לבקש מעו"ד ג' לדחות את הדיון." (עמ' 9, ש' 29-31).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

ד. במשך שונתה הגרסה שוב והאיש טען שהתנאי המתלה לא נקבע בהסכם מאחר וכבר היה כתוב והוגש לתיק בית המשפט, וגם בשל כך שנתן אמונו באישה, וכפי שהצהיר:
"ההסכם היה כבר כתוב, יומיים לפני אישורו בבית משפט עלה התנאי הזה, שההסכם כבר כתוב ומנוח בפני השופט נאמן, לכן נתתי אמון מלא בלקוחה שלך, אמון בעיניים עצומות, מבלי לשאול שאלות כי הייתי הכי נאיבי שבעולם." (ראו: עמ' 10, ש' 20-22).

ה. לאחר מכן גרס האיש שסוגיית התנאי המתלה הושמטה מן ההסכם בעצת עוה"ד, כפי שאמרה לאישה וזו העבירה לו את ההמלצה, וכפי שהצהיר:

"ש. עוה"ד אמרה לך להסתיר את התנאי המתלה מהשופט?
ת. היא הסבירה לאישתי ואישתי העבירה לי.
לשאלת בית המשפט איך אני יודע שהיא הסבירה לאישתי, אני משיב שהן ישובו כמה דקות בחדר." (ראו: עמ' 12, ש' 8-11)

ו. לבסוף הצהיר האיש שידע כי התנאי לא מצא ביטוי בחוזה, ברם בחר להסתיר עובדה זו מהשופט במעמד אישור ההסכם, על מנת שההסכם יאושר וינתן לו תוקף של פס"ד, וכפי שהצהיר:

"ש. למה לא אמרת את זה לשופט נאמן?
ת. כי זה היה תנאי שאנחנו רוצים להסתיר מ מנו את האמת כדי שיאשר את ההסכם.
ש. אז שהיה לך נוח לא לומר את האמת / לרמות את כב' השופט נאמן אז זה בסדר ואם זה היה משרת אותך אז זה בסדר, אבל אם הלא הצליח אז היום זה לא בסדר?
ת. אם לא היינו מסכימים על התנאי בע"פ שההסכם ייכנס תוקף עם נסיעתי לחו"ל הייתי מעלה את זה בפני השופט נאמן." (ראו: עמ' 12, ש' 25-30)

31. את כלל גרסאותיו של האיש מצאתי לדחות, הן מפאת העובדה שלא נתתי אמון בעדותו והן בשל כך שגרסתו העובדתית הנטענת אינה מתיישבת עם העובדות שאינן שנויות במחלוקת; באם כטענת האיש לא ניתן היה לערוך שינויים בהסכם או להוסיף על הוראותיו מאחר וכבר הועלה על הכתב והוגש לאישור בבית המשפט, לא ברור מדוע במסגרת הדיון לא ביקש להוסיף ולחדד את ההסכמות, תוך שדברי הצדדים המאוחרים להסכם, גם הם אושרו וניתן להם תוקף של פס"ד, כפי שצויין ברחל בתך הקטנה בפס"ד: "... הנני נותן להסכם וכן לתוספת בפרוטוקול לעיל, תוקף

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

של פס"ד". הוראות פס"ד באות ללמד שהעובדה כי ניתן היה לחדד או להוסיף הסכמות במסגרת הדיון, הייתה ידועה לאיש, וכך נהג. משכך, מנוע כיום מלטעון שלא ציין את קיומו של התנאי המתלה במסגרת הדיון, משום שההסכם היה כבר כתוב.

32. עיון בהוראות ההסכם מלמד שהמדובר בהסכמה מקיפה אליה הגיעו הצדדים מתוך כוונה להסדיר את כלל העניינים הרכשיים בשל רצונו של האיש להשקיע חלק מכספי הפרישה להם היה זכאי, בהקמת עסק, בו לא יהיו לאישה כל זכויות וכן במקרה של פרידה. על כן, גובשו הסכמות צופות פני עתיד, גם במקרה בו יבקשו להיפרד האחד מהשני וכן הסכמות הקשורות בילדיהם הבגירים. את טענות האיש ולפיהן בינו לבין האישה היו הסכמות בע"פ, ואלה מחייבות, מצאתי לדחות; באם סברו הצדדים שלא נדרשת הסכמה בכתב שתאושר ותקבל תוקף של פס"ד, לא ברור מדוע ערכו הסכם ופנו לבית המשפט. מאידך, באם חשיבות עריכת ההסכם כמו גם מתן תוקף של פס"ד להסכמות אלה הייתה ידועה לצדדים, מדוע בחרו שלא להעלות על הכתב הסכמה כה חשובה, שיש בה בסיס לקיום ההסכם כולו? דומה שהתשובה ברורה; התרשמתי ששני הצדדים ידעו היטב את משמעות קיומו של הסכם בכתב, את החשיבות של העלאת כלל ההסכמות במסגרתו וכן את נפקות אישורו בבית משפט בהתאם להוראות הדיון. האיש היה מיוצג וקיבל ייעוץ משפטי עובר לחתימה על ההסכם שנערך מתוך רצונו להפרדה רכושית מוחלטת, על רקע החלטתו להשקיע את הכספים שקיבל לאחר פרישתו בעסק שאת הזכויות בו לא רצה לחלוק עם האישה. על כן תמוהה עד מאוד העובדה שבחר לא לעגן הסכמה מהותית, המהווה תנאי לקיום כלל ההסכמות, במסגרת ההסכם.

33. בחלק מהסבריו, טען האיש שבכלל לא הייתה מחלוקת בין הצדדים בשאלת עזיבתו את הארץ, כי אם במועד בו עתיד לעזוב, ועל כן השאלה אינה "אם" אלא "כש..". וכפי שהצהיר:

ת. השאלה היתה "אם". לא הייתי צריך להגיד לשופט נאמן להציב תנאי כזה כי

הייתי מציב אותו בזמן הכנת ההסכם. אצלי לא היתה שאלה אם אני נוסע לחו"ל,

השאלה היתה מתי אני נוסע.

ש. אז אין כאן תנאי.

ת. לא היה תנאי אבל היתה בינינו הסכמה, יומיים לפני אישור ההסכם בבית ה

משפט, פניתי אליה במטבח בבית וביקשתי ממנה לבקש מעו"ד ג' לדחות את

הדיון." (ראו: עמ' 9, ש' 26-31)

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

גם אם אקבל גרסתו (הנוספת) ולפיה התנאי לא התייחס לשאלת העזיבה כי אם למועד בו יעזוב, עדיין, לא ניתן כל הסבר לכך שגם הסכמה זו לא מצאה מקומה לא בהסכם ולא בדיון. לעניין זה טען האיש שזו הייתה "הנחיית עו"ד", וכפי שהצהיר: "כן, גם אמרתי שאני מבין. הכותרת של ההסכם היתה אמורה להיות בעקבות נסיעה שלי לחו"ל לפתיחת עסק. הסתרתי מכב' השופט נאמן את השינוי של התנאי המתלה. זה היה בהנחיית עו"ד." (ראה: עמ' 12, ש' 6-7).

הנה כי כן, האיש טוען מחד גיסא שהחווה כולל תנאי מתלה אותו ביקשה העו"ד להסתיר מהשופט, ומאידך גיסא, שלא היה תנאי מתלה נוכח ההסכמה בין הצדדים והעובדה שהיה היה ברור שיטוס לחו"ל.

34. במכלול הנסיבות מצאתי שטענת האיש ולפיה המדובר בהסכם בעל תנאי מתלה נולדה לעולם לאחר שהשתבשו תכונותיו ונסיעתו לחו"ל בוטלה ועל כן לא הייתה לו כדאיות כלכלית בקיום ההסכם. כידוע, טענה זו אינה מהווה עילה לביטול הסכם והוראות סעיף 14 לחוק החוזים קובעות במפורש כדלקמן:

"(ג) טעות אינה עילה לביטול החווה לפי סעיף זה, אם ניתן לקיים את החווה בתיקון הטעות והצד השני הודיע, לפני שבוטל החווה, שהוא מוכן לעשות כן.

(ד) "טעות", לענין סעיף זה וסעיף 15 – בין בעובדה ובין בחוק, להוציא טעות שאינה אלא בכדאיות העסקה".

35. עוד ידוע כי "כלל, בית המשפט יורה על ביטול הסכם במקרים בהם יוכח שאחד הצדדים כלל לא רצה בהסכם, וחתם עליו בשל טעות, הטעייה, כפייה או עושק. אין זה מתפקידו של בית המשפט לבחון את כדאיות ההסכם ולתקנו כאשר אחד הצדדים טעה באשר לטיב התנאים או כדאיותם (ראו: סעיף 14(ד) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973; ע"א 573/82 ברק נ' ברק, פ"ד לח(4) 626, 632 (1985))."

36. כמפורט, גרסאותיו השונות של האיש נטענו ללא ראשית ראייה בתמיכה לאף אחת מהן, ולמצער ניתן היה לקבל את גרסתה של עו"ד שליוותה את הצדדים בכריתת ההסכם; מעדות האיש עולה שעו"ד ג' ליוותה את הצדדים בהליך מו"מ שנוהל לכריתת החווה כמו גם נכחה בדיון שנערך בבית המשפט ובשיחות שנערכו בין הצדדים. מכאן, סביר שהיה בעדותה בכדי לשפוך אור על נסיבות העניין וחרף זאת, האיש נמנע מלעשות כן, ובחר לבסס טענותיו על עדותו בלבד. כידוע, אי-הבאת עד, ובמיוחד עד מהותי, בהיעדר כל ראיה אחרת בתיק, יוצרת הנחה לרעת הצד לפתחו המחדל,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

לפיה עדותו הייתה עלולה לחזק את עמדת הצד שכנגד. הלכה פסוקה היא כי "צד הנמנע מלזמן עד שיש בגרסתו בכדי לסייע לו חזקה שעדותו פועלת לרעתו, שכן ניסיון החיים מלמד שאם היה בגרסתו בכדי לסייע לו, היה טורח לזמנו". (ראה: ע"א 55/89 קופל בע"מ נ' טלקאר, מד(4) 595 {פמ"מ – 14/11/1990}).

37. על כן ומכל האמור לעיל, מצאתי לדחות את עדות האיש כמו גם את טענתו ולפיה ההסכם בין הצדדים מותנה בקיומו של תנאי מתלה.

מטרת ההסכם:

38. ההסכם שנערך בין הצדדים הוכתר כהסכם ממון, תוך שהצדדים חלוקים באם מטרתו הייתה הסכם ממון לחיים משותפים או שמא הסדרת מערכת היחסים הרכושית גם במקרה של פרידה; לאחר שעיינתי בהוראותיו ושמעתי את עדות הצדדים מצאתי שמטרת הצדדים הייתה להסדיר את מערכת היחסים הרכושית בתקופת החיים המשותפים או במקרה של פרידה, ומכאן המדובר גם בהסכם גירושין. בעניין זה מצאתי לקבל במלואה את עדות האישה ולפיה ההסכם נועד גם למטרת גירושין, וכפי שהצהירה:

"בחודש XX חזרנו מנופש עם אחי והוא ביקש ממני לפנות לעו"ד ג' לערוך הסכם גירושין. פניתי לעו"ד ג' וביקשתי. אחרי כמה ימים הוא פנה לאחי ואחי הסביר לו שקל לקבל ניירת בחו"ל אם ידעו שהוא נשוי בישראל ולא גרוש, ואז הוא ביקש ממני אם אני מסכימה לשנות את ההסכם שלא יהיה גירושין אלא הסכם ממון, הסכמתי בתנאי שיוכנסו אותם סעיפים שמדברים על ברגע שאני אחליט שאני רוצה להתגרש, הגירושין יהיו בהסכמה, הכל יתחלק חצי בחצי מבחינת הוצאות הגירושין, ושההסכם הזה יהפוך מהסכם יחסי ממון להסכם ממון, ככה הבטחתי את עצמי." (ראו: עמ' 18, ש' 32 עד עמ' 19, ש' 2).

39. האיש מודה שעובר לכריתת ההסכם ביקש להתגרש והאישה לא רצתה זאת, וכעולה מעדותו עניין הגירושין עמד על הפרק ואף הצדדים פעלו לקידומו באמצעות פנייה לעו"ד לצורך עריכת הסכם והוא אף נשא בעלות שכר טרחתה, וכפי שהצהיר:

"ש. לפני שעשיתם את ההסכם היתה סיטואציה עקרונית שאתה רוצה להתגרש והיא לא.

ת. כן.

ש. ואז למעשה החלטתם שאתם פונים לעו"ד, נכון? אמרת לה שאתה רוצה שתפנו

לעו"ד ותעשו הסכם, נכון?

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

- 1 ת. לא זכור לי.
- 2 ש. אז איך הגעתם לעו"ד?
- 3 ת. לגבי מה? לגבי איזה הסכם אתה מדבר? ההסכם הזה?
- 4 ש. אני מדבר על ההסכם משנת 2017.
- 5 ת. לגבי זה אמרתי לה שהיא יכולה לפנות לעו"ד שעבדה איתה, שתכין הסכם,
- 6 טיוטה, שאני אראה.
- 7 ש. והיא פנתה לעו"ד ג' שהיא מצידה עשתה הסכם, נכון?
- 8 ת. נכון, מי ששילם על ההסכם אח"כ זה הייתי אני.
- 9 ש. אם זה כך, בהחלט ובהחלט לפני ההסכם דובר לפחות מצידך על רצון לגירושין,
- 10 נכון?
- 11 ת. לגבי ההסכם לא, דיברתי על גירושין אבל ההסכם אחרי שקיבלתי החלטה
- 12 שאנחנו לא מתגרשים.
- 13 לשאלת בית המשפט, שנינו ביחד קיבלנו את ההחלטה.
- 14 ש. אבל ההסכם הזה מדבר על כך שאם מישהו רוצה להתגרש אז הצד השני לא
- 15 יעמוד בדרכו ויהיו גירושין בהסכמה, נכון?
- 16 ת. נכון." (ראו: עמ' 7, ש' 10-28)
- 17
- 18 40. יתרה מזאת; במסגרת ההסכם התייחסו הצדדים לדמי המזונות בעבור בתם המשותפת שהייתה
- 19 קטינה באותה העת והוסכם ביניהם כי "נוכח העברת מלוא הגמלה מהמשטרה לידי האישה,
- 20 כמפורט לעיל, האישה תהיה אחראית למזונות הבת, ותממן את מלוא הוצאותיה עד לסיום כתב
- 21 יב', ובתקופת שירות החובה הצבאי" (ראה סעיף 22 להסכם). נדמה שאין חולק כי באם כוונת
- 22 הצדדים הייתה המשך חיים משותפים והפרדה רכושית רק לצורך פתיחת העסק, לא היה עולה
- 23 הצורך בהסכמות הקשורות במזונות קטינים. האיש נחקר אודות תשלום מזונות הקטינה
- 24 והצהיר:
- 25 ש. "אתה לא שילמת מזונות לילדה מ XXX בהתאם להסכם, נכון?
- 26 ת. נכון, אני לא אמור לשלם." (ראו: עמ' 14, ש' 2-3)
- 27
- 28 "אני לא הכנסתי, היא אילצה אותי. אני לא הייתי צריך לשלם מזונות, לפי ההסכם
- 29 לא הייתי צריך לשלם מזונות." (שם, ש' 17-18).
- 30

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

41. כזכור, בסופו של יום, ובסמוך לאישור ההסכם ביקשה האישה להיפרד מהאיש ; אולם, לדידו, על אף שההסכם נחתם לצורך הבטחת זכויותיו בעסק בלבד והיה מותנה בתנאי שלא התקיים, יש לפעול על פי הוראותיו בשאלת המזונות, בהתאם להן אינו חב במזונות הקטינה נוכח העברת הגמלה החודשית לידי האישה. נהיר שהאיש אינו יכול להעלות טענות מנוגדות אלה וככל והיה מדובר בהסכם מותנה שמטרתו אחת- הקמת העסק, היה עליו לשלם את מזונות הקטינה ושומה על הצדדים שהגמלה החודשית לא הייתה מועברת לידי האישה. בפועל, לעניין זה הצדדים פעלו בהתאם להוראות ההסכם, והאיש אף טוען שכך צריך להיות.

42. מכל המקובץ לעיל הגעתי לכלל מסקנה שלא היה מדובר בהסכם שמטרתו אחת כטענת האיש כי אם בהסכם כולל שנועד להסדיר את מערכת היחסים הרכושית בין הצדדים, גם במקרה של פרידה, כפי שקרה בסופו של יום.

קיום הוראות ההסכם :

כזכור האיש סבור שדין ההסכם להתבטל בהיעדר קיומו של התנאי המתלה. עם זאת, בפועל התנהלותו אינה תואמת את טענותיו, תוך שהוראות ההסכם קוימו, ואפרט ;

43. ההסכם אושר בביהמ"ש ביום XXX, לפני חג הפסח, והאיש טוען שביטל נסיעתו באמצעות הודעה לאחיה של האישה עמו עתיד היה לפתוח את העסק בערב "המימונה" (ראו : עמ' 15, ש' 15), היינו ביום XXX (ראו : עמ' 17, ש' 3), ומכאן זהו המועד בו בוטל ההסכם. משנשאל מה עשה מאותו יום בכדי לבטל את ההסכם השיב :

"אני שמח על ההזדמנות שאתה נותן לי. פניתי ללקוחה שלך והסברתי לה את העניין שאני הגעתי להחלטה שאני לא נוסע לחו"ל ואני מבקש לבטל את ההסכם, תשובתה היתה "אני אחשוב על זה". נתתי לה יומיים, אחרי יומיים אמרה לי "לא". אחרי שהיא נתנה לי תשובה, אמרתי לה "אם לא תותירי לי ברירה אפנה לבית המשפט לבטל את ההסכם". מאותו רגע נותק הקשר לחלוטין." (ראו : עמ' 17, ש' 9-4).

44. בפועל, האיש לא פעל לביטול ההסכם בכל צורה שהיא, לא עתר בבקשה לקבלת כל סעד והמשיך לקיים את הוראות ההסכם כלשונן באופן שבו הזכויות בדירה הועברו על שם האישה, הגמלה החודשית המשיכה להתקבל בידי האישה והוא לא נשא במזונות הקטינה. בהמשך, ובחלוף 5

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17
תלה"מ 69435-05-18

1 חודשים מהיום בו הוגשה תביעת האשה לאכיפת הסכם, או אז הגיש האיש תביעתו לביטול
2 ההסכם.
3
4 45. כמפורט לעיל, האיש לא שילם את דמי המזונות בעבור הקטינה ואלה שולמו באמצעות הגמלה
5 שהועברה לידי האשה. האיש לא ידע ליתן כל הסבר לעניין זה, וכן, מדוע באם לא התקיים התנאי
6 המתלה עת לא נסע לחו"ל ומכאן שההסכם בטל, לא פעל להעברת הגמלה החודשית לידי, וזו
7 המשיכה והשתלמה לידי האשה, בין היתר חלף מזונות. כאשר נשאל לעניין זה השיב:
8 "ש. אבל ההסכם לטענתך לא היה צריך להתקיים.
9 ת. אבל אני לא קיבלתי כסף. היא כבר התחילה לקיים את ההסכם לפי מה שהיא
10 חושבת לנכון כדי ל החיל את ההסכם ואני רוצה כסף כדי לדאוג לעצמי. הייתי בלי
11 הכנסה כמה חודשים, גרתי בדירה עלובה כי לא היתה לי ברירה, יצאתי מהבית
12 לפני שאני יודע מה הנפשות הפועלות אצל האשה, לפני שפניתי למשטרת ישראל.
13 לכן יצאתי מהבית הרבה לפני שקיבלתי את הבקשה לפינוי הבית. לא יכולתי
14 לעשות שום שימוש בחשבון כי החשבון היה בהקפאה. כרטיסי האשראי הוקפאו.
15 ש. האם אפשר לגשת למשטרת ישראל מח' שכר ולהגיד שאת הקצבה החודשית
16 שאתה אמור לקבל לא להעביר לחשבון המשותף אלא ל חשבון אחר? למה לא עשית
17 את זה?
18 ת. ברגע שניתן אישור בבית המשפט להסכם, אבל היא לא קיימה את החלק שלה
19 בהסכם." (ראו: עמ' 14, ש' 21-30)
20
21 את הסבר האיש לכך שהגמלה החודשית המשיכה להשתלם לידי האשה, מצאתי לדחות; אף
22 מדבריו עולה שיכול היה לפתוח חשבון בנק חדש אליו תועבר הגמלה תוך שיפעל לתשלום מזונות
23 הקטינה שלא באמצעות העברת הגמלה. נדמה שהעובדה שלא עשה כן, ובשים לב לכך כי גובה
24 הגמלה גבוהה מדמי מזונות הקטינה, מלמדת ומחזקת את המסקנה שהמדובר בהסכם גירושין.
25
26 46. לאור כל המפורט לעיל, הגעתי לכלל מסקנה לדחות את טענת האיש ולפיה המדובר בהסכם בעל
27 תנאי מתלה שלא קויים ומשכך אינו בר תוקף, ולקבוע שהמדובר בהסכם בר תוקף על מלוא
28 הוראותיו.
29
30

טענות האיש לקיפוח ועושק;

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17
תלה"מ 69435-05-18

בנוסף לטענה ולפיה המדובר בהסכם בעל תנאי מתלה, סבור האיש שיש מקום להורות על ביטולו שעה שנחתם תחת קיפוח ועושק. גם טענותיו אלה מצאתי לדחות ;

47. הגדרת המונחת "תנאי מקפח" נקבעה בסעיף 3 לחוק החוזים האחידים, תמשי"ג-1982, וזו קובעת שתנאי מקפח הינו תנאי בחוזה אחיד שיש בו – בשים לב למכלול תנאי החוזה ולנסיבות אחרות משום קיפוח לקוחות או משום יתרון בלתי הוגן של הספק העלול להביא לידי קיפוח לקוחות. אין חולק שבענייניו אין המדובר בחוזה אחיד כי אם בחוזה שנערך לבקשת שני צדדים, ומשכך, דין הטענה להידחות אף אם התכוון האיש לטעון שזכויותיו קופחו נוכח הוראות ההסכם הספציפי שבין הצדדים.

48. סעיף 18 לחוק החוזים קובע את זכותו של צד לבטל חוזה שנכרת תחת עושק, בזו הלשון :
"מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר ניסיונו, ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה."

49. עילת הביטול מסוג עושק מושתתת על שלושה יסודות מצטברים הקבועים בסעיף 18 הנ"ל:

- א. מצבו של העשוק (מצוקה, חולשה שכלית או גופנית או חוסר ניסיון)
- ב. התנהגותו של העושק (ניצול מצבו של המתקשר)
- ג. תנאי החוזה שנוצר כתוצאה מהניצול גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל.

50. יסודותיה של עילת העושק אינם רק יסודות מצטברים, אלא שלובים זה בזה כ"כלים שלובים". (ראה: ע"א 403/80 סאסי נ' קיקאון, לו(1) 762 {פמ"מ – 3/9/1981}). בין היסודות הללו קיימת תלות הדדית וככל שקיומו של אחד מהם יוכח בעוצמה רבה יותר, יקטן הצורך בהוכחת היסודות האחרים (ראה: ע"א 3156/98 בן ישי נ' ויינגרטן, נה(1) 939 {פמ"מ – 30/12/1999}).

51. בע"א 11/84 רבינוביץ נ' שלב – הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ [2], בעמ' 541 נקבע:

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

"אין כדי להמעיט מן הדרישה כי כל אחד מן היסודות האלה יתקיים במלוא תוקפו. קיומן של מצוקה קשה של המתקשר או "חולשה" חמורה אחרת שלו אינן גורעות מן הצורך להצביע על קיומם של תנאים "הגרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל". תנאים חמורים במיוחד אינם מיייתרים את הצורך בקיומם של מצוקה, חולשה שכלית או גופנית או חוסר ניסיון, כשהם כבדי משקל, ואינם פוטרים את הטוען לעושק להוכיח את מודעותו של הצד האחר לחולשותיו או למצוקתו. מקום שבו אחד מיסודותיה של העילה מוצא לו ביטוי חמור במיוחד, מוקל לעתים הנטל הראייתי הרובץ על המבקש להוכיח את קיומם של היסודות האחרים, אך בכך אין כדי להמעיט מן הדרישה כי גם היסודות האחרים יתקיימו במלואם" כי מצוקת המתקשר תהא מצוקה חמורה, וכי תתקיים מודעות מלאה לה אצל המתקשר האחר. "עילת העושק מביאה לתוצאה קיצונית, באשר היא מאפשרת לצד לחוזה שאינו חסר דעה או פסול-דין, שחתם על חוזה מרצון, לבטל את החוזה, בשל כך שדעתו לא הייתה מיושבת עליו לחלוטין".

בענייננו, מצאתי שאף לא אחד מהתנאים מתקיים :

52. כקבוע לעיל, הגעתי לכלל מסקנה שהסכם נשוא המחלוקת נכרת לבקשת האיש, ובמסגרתו הסדירו הצדדים את מערכת היחסים הרכושית לרבות במקרה של פרידה; מעדויות הצדדים התרשמתי שעובר לחתימת ההסכם נערכו בו שינויים לבקשת האיש, ומצאתי לדחות את הטענות ולפיהן האיש היה תחת מצוקה או שהאישה פעלה שלא בתום לב. התרשמתי מהאיש שהינו אדם משכיל, רחב אופקים ומבין היטב את מעשיו ותוצאותיהם. עוד התרשמתי ללא צל של ספק שהוראות ההסכם שיקפו את רצון שני הצדדים עת נחתמו, ואלה התייעצו עובר לכריתתו כמו גם שקלו את כל השיקולים הצריכים ביחס להסכמות אלה, ובכלל זה רצונו של האיש להבטיח שיהיה זכאי לקבל את הגמלה החודשית ממשטרת ישראל בתום התקופה שנקבעה בהסכם וזו לא תופסק עקב עזיבתו את הארץ (ראו לדוגמא עמ' 11, ש' 33-32 ועמוד 11 34-35).

53. במקרה של ביטול הסכם נוכח עושק, עילת הביטול קשורה בטעמים של מוסר וצדק חברתי ולא בשל כך כי הצדדים לא ידעו או הבינו את הוראותיו ונפקותם (ראה: ע"א 11/84 רבינוביץ' נ' שלב, מ(4) 533 {פמ"מ – 7/12/1986}, וכן ע"א 5490/92 פגס נ' פגס {פמ"מ – 29/12/94} תוך שהמבחן יהא אובייקטיבי ומחייב בירור הוא בשתי שאלות: "מהו המקובל ומהי מידה בלתי סבירה". אמת המידה בהשוואה תהייה "למקובל", או לתנאים הוגנים. (פרופ' גבריאלה שלו "דיני חוזים – החלק הכללי", לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי, תשס"ה – 2005, בעמ' 347-350).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

54. בעניינינו, ובטרם אדרש להוראות לגופן אציין שלא התרשמתי שמאזן הכוחות, עת כריתת ההסכם ולחילופין כיום, נוטה לטובת האישה או שפעלה בחוסר תום לב ומתוך כוונה לנצל את רצון האיש לכרות את ההסכם, אשר לא מצאתי שכטענתו היה נתון מצב של מצוקה. בתקופת החיים המשותפים וכפי שהצהיר האיש, הוא זה שגמל בליבו להתגרש עוד בטרם ביקשה האישה לעשות כן, וכל שביקשה האישה היה להסדיר את מערכת היחסים ככל ובסופו של יום יחליטו להיפרד.

55. מעיון בתנאי החוזה, אל מול הנסיבות העובדתיות כפי שטענו להן הצדדים, מצאתי שקיים היגיון כלכלי אחר ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים שכן אף האיש בעצמו טען שהיה על האישה לקבל את הזכויות בדירה וזהו הדבר המוסרי וההגון לעשות, לאור העובדה שמרבית הכסף ניתן על-ידי אביה, ומתוך חשיבה על הילדים (ראו: עמ' 5, ש' 17-25; עמ' 6, ש' 15; שם, ש' 24).

56. כן ניתן להבין את הרציונל הקשור בהעברת הגמלה החודשית לידי האישה לתקופה הקבועה בחוזה; אמנם, גובה הגמלה החודשית הינו כ- 9,700 ₪ נטו (ראו: עמ' 20, ש' 22), ברם, חלק ממנה מועבר לידי האישה חלף תשלום דמי מזונות, ובנוסף, היה עליה לדאוג לכל הוצאות הבית, כמו גם עזרה לילדים הבגירים. בנוסף, על פי תנאי ההסכם, האיש קיבל לידי את החסכוניות אותם צברו הצדדים כמו גם את כל הזכויות שצבר לרבות אלה הקשורות בפרישתו. גם ההסכמה ולפיה החל משנת 2026 האישה תהא זכאית ל- 45% מהגמלה החודשית לה יהיה זכאי האיש, אינה חורגת מן המקובל לבטח במקרה בו הצדדים היו נשואים כ- 30 שנים.

משכך, לא מצאתי שהאיש קופח על פי תנאי ההסכם ודין טענותיו לעניין זה להידחות.

57. למעלה מן הצורך אדרש לטענת האיש ולפיה האישה עשתה העברות של כספים מהחשבון המשותף לחשבונה הפרטי (ראה עמ' 16, ש' 22-23), תוך שאקדים ואציין שגם טענה זו מצאתי לדחות; כקבוע לעיל, ההסכם שנחתם בין הצדדים שריר וקיים על מלוא הוראותיו. עיון בסעיף 8 להסכם מלמד שהצדדים הגיעו להסכמה ולפיה "האישה תהא רשאית לנהל חשבון נוסף על שמה, ולהעביר הקצבה לחשבון החדש". מכאן, שעה שהאישה פעלה בהתאם להוראות ההסכם, תוך שלא נטען, ולבטח לא הוכח כי הסכומים שהועברו גבוהים מסכום הגמלה אותה הייתה זכאית להעביר, מצאתי לדחות את הטענה.

58. עוד מוצאת אני לדחות את טענת האיש ובהתאם לה קיבל לידי רק סך של 80,000 ₪ שעה שעל פי ההסכם היה זכאי לקבל 190,000 ₪. לגרסת האישה האיש משך סך של 80,000 ₪ ולאחר מכן,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17
תלה"מ 69435-05-18

עם הקפאת החשבון משך סך של 28,000 ₪, כמו גם משיכות של אלפי ₪ בחודש באמצעות כרטיס האשראי אותו היה צריך לבטל בהתאם להסכם ולא פעל לעשות כן במועד (ראה עדותה בעמ' 22, ש' 19-27). משלא נסותרו טענות האישה, כמו גם האיש לא הוכיח טענותיו על אף שניתן היה לעשות כן בנקל ולו בהצגת דפי חשבון לתקופה הרלוונטית, מצאתי לדחות.

תביעת האישה לאכיפת ההסכם;

59. נוכח הכרעתי ולפיה תביעת האיש לביטול ההסכם נדחית וקביעתי כי ההסכם שריר וקיים על מלוא הוראותיו, דין תביעת האישה להתקבל; מטענות הצדדים עולה שהאיש עזב את דירת המגורים ועל כן מתייטר הצורך במתן סעד לעניין זה. ככל והאיש טרם נטל את כל חפציו האישיים עליו לעשות כן תוך 10 ימים מיום קבלת פס"ד שאם לא כן יחשב כמי שוויתר עליהם והאישה תוכל לעשות בהם כרצונה, תוך שלא תקום לו כל טענה כנגדה. כמו כן על האיש להשיב לידי האישה את מפתחות הנכס, המחסן ותיבת הדואר וזאת תוך 10 ימים. לא יעשה כן תוכל האישה לפעול להחלפת המנעול.

60. האיש יפעל לביצוע האמור בסעיף 8 להסכם הגירושין, וזאת תוך 10 ימים מיום קבלת פס"ד.

61. הצדדים יפנו לאקטואר על מנת שיערוך פסיקות בהתאם להוראות ההסכם שקיבל תוקף של פס"ד, כשאלה תואמות את הוראות החוק לחלוקת חסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, תשע"ד - 2014. בשכר האקטואר יישאו הצדדים בחלקים שווים. פסיקות במידת הצורך יוגשו לחתימה.

סוף דבר;

62. תביעת האישה מתקבלת במלואה, וכמפורט בסעיפים 59-60 לעיל.

63. תביעת האיש נדחית במלואה.

64. הצדדים רשאים להגיש פסיקתא לחתימה, באמצעות ר"ח, בהתאם לקבוע בהסכם שאושר בביהמ"ש וקיבל תוקף של פס"ד ביום XXX, כשהן מותאמות לחוק לחלוקת חסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, תשע"ד - 2014.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תלה"מ 8506-12-17

תלה"מ 69435-05-18

65. אני מחייבת את האיש בהוצאות לטובת האישה בסך של 8,000 ₪; הסכום ישולם תוך 30 ימים
שאם לא כן יישא הפרשי ריבית והצמדה החל מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל.

המזכירות תמציא פס"ד לצדדים ותסגור את התיקים.

ניתן היום, ט"ז אדר תשפ"א, 28 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.

ליאור דהן חיון, שופטת